

60 ROCZNICA POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

(1 VIII - 2 X 1944)

Oddziały Armii Krajowej podjęły w sierpniu 1944 r. walkę zbrojną celem wyzwolenia Warszawy spod okupacji niemieckiej i umożliwienia podjęcia przez władze państwa podziemnego jawnej działalności przed wkroczeniem do stolicy Armii Czerwonej, która opanowała lewobrzeżną część Warszawy. Władze Związku

Wybuch powstania - 01.08.1944, godz. 17.00

Radzieckiego nieprzychylnie odniosły się do powstania, ponieważ utrudniło ono przejście w Polsce władzy ugrupowaniom komunistycznym organizowanym przez Moskwę. Także władze Wielkiej Brytanii odmówiły udzielenia bezpośredniego wsparcia militarnego walczącej Warszawie argumentując to tym, że znajduje się ona w strefie działań

Armii Czerwonej. Jednak od 12 sierpnia 1944 roku rozpoczęły się działania lotnictwa brytyjskiego i amerykańskiego z dalekich Włoch (w tym załogi polskie) celem dostarczenia zrzutów z ekwipunkiem bojowym. Pomoc ta nie była jednak w stanie zdecydowanie wpłynąć na losy powstania. ZSRR odmówił stanowczo lądowania samolotów z pomocą dla powstańców na zajętych przez siebie terenach.

W pierwszych dniach walk siły powstańcze przy poparciu ludności cywilnej opanowały większość dzielnic Warszawy, głównie Stare Miasto, Śródmieście, Żoliborz, Wolę, Mokotów, Ochotę i inne. Do likwidacji powstania Niemcy zorganizowali specjalne oddziały, które rozpoczęły zorganizowane uderzenie przeciwko powstańcom. Wojska niemieckie zajmując kolejne dzielnice Warszawy masowo mordowały powstańców i ludność cywilną. Np. piątego sierpnia zajęły one dzielnicę Wolę, gdzie zamordowano ponad 40 tys. ludzi. Takie masakry były dokonywane w każdej zajmowanej części miasta. Dnia 02.X.1944 roku dowództwo Armii Krajowej podpisało akt kapitulacji.

Żołnierze oddziałów powstańczych zostali skierowani do obozów jenieckich, a cywilni mieszkańcy zostali wysiedleni z miasta. Przez następne trzy miesiące Niemcy systematycznie palili i niszczyli przy pomocy materiałów wybuchowych zabudowania Warszawy. W powstaniu zginęło ponad 150 tysięcy ludzi. Miasto zostało zniszczone w ok. 80%. Straty niemieckie sięgały około 20 tys. żołnierzy.

Powstanie Warszawskie było logicznym ukoronowaniem akcji niepodległościowej rozwijanej w czasach okupacji nazistowskiej i sowieckiej. Przegrało, bo międzynarodowy układ sił i interesów w momencie jego wybuchu skazywał je na klęskę. Przekształciło się

Polacy w zdobyczym wozie bojowym

jednak w bohaterski mit patriotyczny i wolnościowy, który odżywał przy kolejnych przełomach powojennej historii Polski. Inspirował moralnie młodsze pokolenia włączające się do opozycji demokratycznej i ruchu Solidarności. Ciągłość historyczna nie została zerwana i wydała owoce. Wymarzona przyszłość, w której Polacy będą żyli we własnym niepodległym państwie demokratycznym, przyszła szybciej niż się spodziewano i bez przelewu krwi. Można w tym dojrzeć zwycięstwo wszystkich, którzy tego szczerze pragnęli – w tym i powstańców Warszawy, choć dla nich droga prowadziła przez mękę, a marzenie spełniło się straszliwie późno.

Oddział powstańczy w ruinach stolicy